

Na prehodu starega v novo leto 1987

V teh dneh, ko se leto 1986 naglo izteka, in ko z mešanimi občutki zremo v prihodnje leto, je prav, da brez statističnih podatkov, za te bomo imeli še čas, pogledamo, kaj smo uspeli postaviti v tem letu in kaj nas čaka v prihodnjem.

Vlado
PODLOGAR
direktor
DO ZMAJ

Nedvomno bi lahko letošnje leto označili za popravno, saj smo morali popravljati kvaliteto naših izdelkov, popravljati slab poslovni rezultat iz preteklega leta, popravljati nezavidljiv položaj na domačem trgu, kjer smo izgubili zaupanje kupcev, popravljati neugodno vzdušje v kolektivu in še bi lahko naštevali. Nalog, ki so izhajale iz take situacije je bilo obilo, zapisali smo jih v sanacijski program, letni načrt in tiste srednjeročnejše tudi v srednjeročni plan naše delovne organizacije. Pri izvajanju teh nalog ne bledimo prav posebno, vzrokov za to je obilo, od premajhne zagnanosti do pomanjkanja znanja, še posebej boleče pa so kadrovske vrzeli, ki jih nikakor ne uspemo zapolniti. Res je tudi, da nam ukrepi ekonomske politike niso bili naklonjeni, administriranje pri cenah pa je vzrok, da smo uspeli dvigniti prodajne cene naših baterij za borih 31 odstotkov, pri rasti cen vhodnih materialov za več kot 80

odstotkov, tečaj dinarja je zastajal za rastjo inflacije, močan pritisk na osebne dohodke pa je povzročil še nadaljnje upadnje domačega trga baterij in svetilk.

Seveda pa ne moremo mimo uspehov, saj smo kvaliteto baterij uspeli pripeljati najmanj na jugoslovanski nivo, osvojili smo nov način blister embalaže, uspešno smo prenesli proizvodnjo alkalnih baterij in svetilk iz Ljubljane v Šentvid, uspeli smo močno povečati izvoz in zasesti kapacitete v proizvodnji, utrdili proizvodnjo novih baterij za električne pastirje, razvili in začeli z uvajanjem v proizvodnjo baterije 4 PF loo, uspešno začeli z izgradnjo strojev za hermetizacijo Leclanche baterij, ki temelji na znanju naših konstruktorjev, začeli z investiranjem v program litijevih baterij, dokončali delno rekonstrukcijo prostorov v Šentvidu itd. Zavedam se, da smo to lahko dosegli samo s povečanimi naporji, zato bi se na tem mestu rad zahvalil vsem, ki ste pripomogli, da smo te uspehe dosegli, še posebno pa sodelavcem v neposredni proizvodnji, ki so z delom v podaljšanem času ter nočnim delom pokazali kako se je potrebno boriti za realizacijo nalog.

Pogoji gospodarjenja za drugo leto še niso znani, saj se naši delegati na različnih nivojih še usklajujejo, gotovo pa ne bodo lažji od letošnjih. Nedvomno pa nas čakajo še vse nedokončane naloge iz sanacijskega programa, izvajanje zelo ambicioznega načrta za naslednje leto ter ure-

sničevanje vseh nalog, ki nam jih bo prineslo naslednje leto, a za njih danes še ne vemo.

Ključnega pomena bo, da v naslednjem letu ustalimo in še izboljšamo kvaliteto naših proizvodov, da dokončamo vse načrtane investicije, da izboljšamo našo notranjo organizacijo in začnemo proizvajati vse nove izdelke, ki jih imamo v načrtu. To ne bo pretežka naloga, če bomo še bolj strnili naše vrste ter pri izvajanju nalog bolj pomagali drug drugemu. Kot vidite, nam dela v naslednjem letu ne bo primanjkovalo. Sicer pa, drage sodelavke in sodelavci, je Alexander Vinet že dolgo tega zapisal, da življenje ni niti praznik niti žalovalni dan, temveč delovnik in mi se tega zavedamo, mar ne?

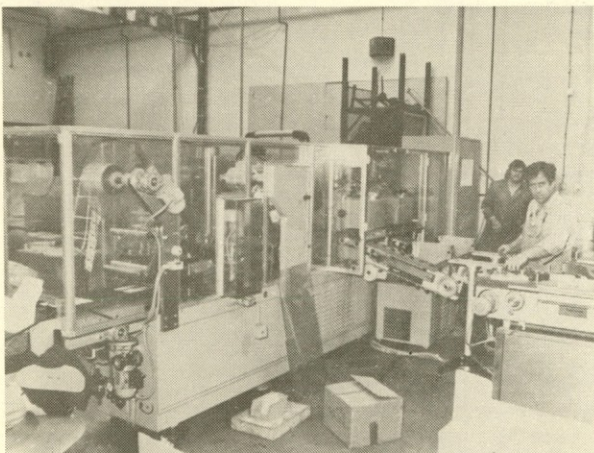
Na koncu bi vam rad zaželel veliko sreče, zadovoljstva in delovnih uspehov v Novem letu, prav tako vašim svojcem, vsem upokoženim sodelavcem in študentskim ter vsem našim poslovnim prijateljem.

z naslovne strani

Z večino naslovnih fotografij in emblemom 30 letnice smo z našim glasilom letos obeleževali jubilejno leto TOZD Specialne baterije. Naslovna stran pa se s prihodnjim letom ne bo spremenila, le da bo emblem zamenjala slika stare ploščate baterije kot simbol naše proizvodne tradicije, slike pa bodo ponazarjale priložnostne trenutke in dogodke iz našega delovnega življenja.

Tokrat naj slika na naslovnih strani simbolizira kratek premor ob izteku starega v prihajajoče novo leto 1987.

Najsodobnejši elektronsko voden stroj v Zmaju za pakiranje okroglih baterij v blister embalažo, kar zahteva predvsem inozemsko tržišče.

Stroj za pakiranje v blister embalažo, izdelan v italijanski firmi FARCON v Carpiju je prispel v našo tovarno 28. decembra lani, predtem pa sta bila strojnik Grošelj Oto in elektronik Novak Ciril pri izdelovalcu na 5 dnevni praksi in ga zadnji dan po funkcionalnosti tudi prevzela.

Stroj smo postavili v oddelek montaže in je v začetku leta dalj časa miroval zaradi oblikovanja designov in iskanja možnosti uporabe domačih materialov še zlasti potiskanega papirja z nanosom termolaka, kar nam danes dobavlja Jugoplastika iz Pazina. Vsaka novost pa prinese več ali manj nekaj problemov in z njimi se soočamo še nekaj mesecev. Kakovost blister pakiranja je pogojena z ustrežno količino nanešenega termolaka na papir in ko bo to zagotovljeno, bodo odpravljene motnje pri finalizaciji proizvodnje okroglega programa.

Prvo blister pakiranje baterij v Jugoslaviji

Celovita kakovost nekega izdelka se nedvomno odraža tudi v ličnem in sodobnem pakiranju in ki na prodajnih policah pritegne kupca. To sicer znano spoznanje se je že lani odrazilo v danem pogodu za izpolnjevanje pogodbe za izvoz na angleško tržišče. Ker

pa smo imeli v Zmaju uvedeno le klasično embalažo, nam je angleški kupec sprva omogočil uporabo njegovega stroja, ki okrogle baterije pakira v sodobno, v svetu že dalj časa znano blister embalažo.

Sicer pa je stroj, ki v eni izmeni zapakira po 75.000 baterij R 14 ali R 20 ali celo 150.000 baterij R 6 izredno produktiven, vzdrževanje pa precej enostavno. In ta stroj, voden elektronsko je najsodobnejši, kar jih danes imamo v ZMAJU.

V prihodnjem letu mora steči proizvodnja litijevih baterij

Že v prejšnjem glasilu smo zapisali, da je zadnji dan v oktobru prispela v našo tovarno obsežna pošiljka opreme za program litijevih baterij, ki ji s skupnim imenom pravimo suha soba. Kot je razvidno s fotografije, pa je suha soba že nameščena v oddelku alkalnih baterij, poleg nje pa klimatska naprava, ki proizvaja izjemno suh zrak pod 2 odstotka relativne vlage, ki bo stalno krožil v delovnem prostoru in ki je nujno potreben za kakršnokoli izdelavo litijevih baterij.

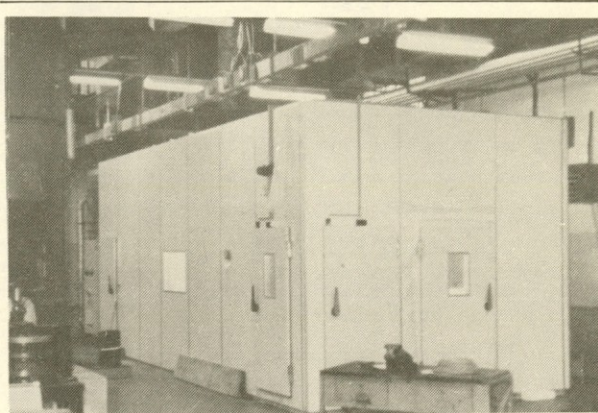
Konstruktor opreme gospod Steyh in montažer Lichtblau Franz sta ugodno ocenila dosedanje opravljeno delo pri postavitvi opre-

me, pri čemer se je po njunem mnenju izkazala dobra organiziranost in odlična ekipa Zmajevih delavcev kljub težavnim pogojem vgrajevanja v obstoječi prostor.

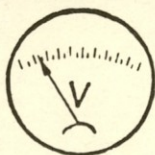
Končni preizkusi in prevzem bo opravljen v januarju prihodnjega leta in o tem in še čem bomo redno pisali. Tokrat naj dodamo željo, da nas tudi ta delovni uspeh pospremi v uspešnejše leto 1987.

T.Ogrin

Pogled v oddelek alkalnih baterij, kamor smo pred kratkim montirali suho sobo za proizvodnjo litijevih baterij.

Kakovost „dobro jutro“!

Za zagotavljanje planirane kakovosti izdelka je nujno potrebno zagotoviti ustrezno kakovost polizdelkov, ki sestavljajo izdelek. Dobavitelj in uporabnik morata oblikovati skupno politiko kakovosti na osnovi opredeljenih karakteristik kakovosti. Za material in polizdelke, ki so za proizvodnjo bistveni, moramo imeti več dobaviteljev.

Pri nabavi novega materiala moramo dobavitelja najprej izbrati. Žal sta največkrat cena in dobavni rok edina kriterija za izbor dobavitelja, le v bolj organiziranih delovnih organizacijah upoštevajo tudi kriterije kakovosti. Pod kriterijem kakovost razumemo poleg kakovosti samih materialov tudi spособnost dobavitelja da ustvari izdelke ustrezne kakovosti. V integralnem sistemu kontrole kakovosti pa je izbiranje in ocenjevanje dobaviteljev posebna aktivnost, ki teče permanentno.

Komisijo, ki oceni sposobnost dobavitelja z obiskom pri dobavitelju sestavljajo predstavniki nabave, razvoja, tehnologije in kontrole. Naloga komisije je, da preko posebnih vprašalnikov ugotovi proizvodne in organizacijske možnosti dobavitelja, da izdela predvideno količino v zahtevani kakovosti, ki jo predpisuje standard kakovosti.

Ko je dobavitelj izbran, nabava sklene z njim pogodbo. Nabava je dolžna voditi evidenco poslanske dokumentacije in arhivirati en komplet izvodov te dokumentacije in ažurno obveščati dobavitelja o vseh spremembah.

Prva naloga pri prihodu materiala v tovarno je identifikacija materiala oziroma količinski prevzem. Prevzemnik mora pre-

veriti ali ni pri transportu prišlo do poškodovanja embalaže oziroma ugotoviti, v kolikšni meri so atmosferski vplivi povzročili škodo na materialu. Ko prevzem ugotovi, da je dobava materiala v skladu z naročilnico, ga vpiše v dnevnik prevzemov v najmanj 3 izvodih. Z enim izvodom obvesti nabavo o prispelem materialu, priprava dela pa določi prioriteto kakovostnih prevzemov in ga od da v vhodno kontrolo.

Na osnovi izdelanih standardov kakovosti, ki smo jih v obliki tehnično prevzemnih pogojev predložili dobavitelju, lahko pričakujemo prihod kvalitetnejšega materiala v vhodno kontrolo.

Za uspešno delo vhodne kontrole pa moramo zagotoviti naslednje:

- 1) specifikacija vhodnih kontrolorjev za kontroliranje posameznih vrst materialov,
- 2) izdelava in nabava specialnih merilnih pripomočkov,
- 3) urejena dokumentacija vhodne kontrole
- 4) ustaljene dokumentacijske in informacijske poti v primeru neustrezne kakovosti vhodnih materialov.

Osnovna dokumentacija vhodne kontrole, iz katere črpa vse potrebne podatke za izvajanje kontrole je zbrana v kartoteki materialov, ki jo sestavljajo različni dokumenti (poleg formularjev še risbe, etaloni, standardi...), skratka vhodna kontrola mora biti strokovno močna in zelo dobro organizirana, kajti njeni evidentirani rezultati meritev so tudi osnova za obnavljanje pogodb z dobavitelji ali pa za iskanje novih, sposobnejših.

Organizacija zunanjih in notranjih prevzemnih poslov je zagotovo ena najpomembnejših aktivnosti za zagotavljanje kakovosti. Ali se tega v Zmaju zavedamo? Če pogledamo samo prostore vhodne kontrole si upam trditi, da temu ni tako. Moja želja je opremiti vhodno kontrolo z vso potrebno dokumentacijo, risbami in etaloni. Žal pa ne vem, kje naj bo dokumentacija shranjena in to tako, da se bo lahko uporabljala pri vsakodnevem delu, da bo urejena in da bodo podatki zbrani tako, da bodo tudi čemu služili.

S tem člankom zaključujem svoje pisanje o kakovosti, hkrati pa je to glasilo tudi zadnje v letošnjem letu. Ob novem letu želim, da bi v prihodnjem letu v pogledu kakovosti storili korak navzgor in da bi ob koncu leta 1987 lahko pisala o osvojenem integralnem sistemu zagotavljanja kakovosti v DO Zmaj.

M.S.

Tekoča in medfazna kontrola kakovosti proizvodnih izdelkov ne zagotavlja, temveč ugotavlja na osnovi predpisanih parametrov stanje vgrajene kakovosti. Na sliki: ugotavljanje dosežene električne napetosti baterij v TOZD Specialne baterije.

1956 1986
TOZD Specialne baterije
Šentvid pri Stični

M. Mayer

8

Spomini na čas tridesetih let

OB DVAJSETI OBLETNICI OBSTOJA OBRATA ŠENTVID

V letih 1967 do 1977 smo Zmajevci vsako leto v mesecu marcu praznovali v enem ljubljanskih hotelov ali restavracij. V svečanem delu smo združili praznovanje dneva žena, praznik podjetja, vse državne praznike, nagradili jubilate dela in se poslovili od sodelavcev zaradi odhoda v pokoj, še posebej pa ob takšni priložnosti poudarili naše proizvodne in poslovne uspehe. Pri tem pa nikoli nismo pozabili omeniti dolgoletno tradicijo proizvodnje baterij oziroma obletnico obstoja tovarne, dočim smo obrat v Šentvidu kljub okrogli obletnici nekako prezrli. Niti najmanj nismo omenili na veliki svečanosti 8. marca 1971 v hotelu UNION, da naš šentviški obrat obstoja že 15 let. Bolje pa smo se odrezali pet let kasneje in 20 letnici namenili več pozornosti.

V letu 1976 je bila 18. februarja v obratu Šentvid svečana seja delavskega sveta ob prisotnosti predstavnikov občine Grosuplje in Krajevne skupnosti ter drugih gostov. Takratni predsednik delavskega sveta Peter Zaletel je imel daljši govor, v katerem so bili prvič posebno poudarjeni nekateri zgodovinski dogodki od časa ustanovitve leta 1956 dalje.

V ta namen smo tudi praznovanje tisto leto prenesli iz Ljubljane na Polževo, kamor smo se v soboto 6. marca 1976 odpeljali s tremi avtobusi in se pridružili šentviškim sodelavcem. Bilo nas je veliko in zaradi pomanjkanja prostora za nastopajoče je bil načrtovani program okrnjen. Zato niso sodelovali učenci šentviške osnovne šole in ženski pevski zbor ZMAJ. Praznovanje pa je v celoti uspelo in s tem je bil še zlasti zadovoljen pripravljalni odbor potem, ko je naslednji dan pričelo snežiti in je v treh dneh zapadlo 70 centimetrov snega. Če bi se to zgodilo dan ali dva prej, bi bil dostop na Polževo onemogočen, proslavljanje pa vprašljivo.

V letu 1976 smo trdili, da ima naša tovarna v obratu Šentvid edina v Jugoslaviji vpeljano suho mletje manganovih rud. V večletnem obratovanju krogličnega mlina so se zvrstile manganove rude iz najrazličnejših krajev sveta, tako iz Rusije, Brazilije, Kube, Indonezije, Zahodne Afrike, Maroka, Grčije in Indije. Potrošniki našega mletega manganovega dioksida so bile mnoge tovarne v Jugos-

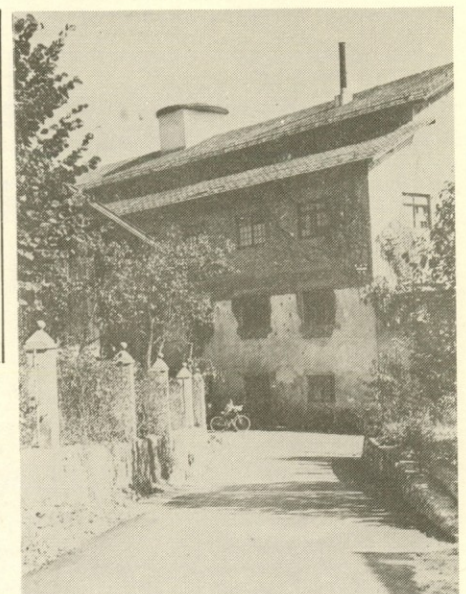
Takšen klavrn zunanji izgled so delavci SGP Grosuplje spremenili z novo fasado, nekaj let kasneje pa je bilo obnovljeno celotno ostrešje in kritina ter odstranjene nekdanje zračne strešne line.

ODKOD IME ŠENTVID

Šentvid pri Stični spada v vrsto najstarejših vasi na Slovenskem. Že petsto let pred našim štetjem v času Ilirov je obstojalo za tiste čase veliko središče. Na kasnejših ruševinah teh posestev, ki so že imela urejena polja, so se naselili Slovenci pred letom 600 našega štetja. Kot pogani so častili boga svetlobe Svetovita. Ko so se pokristjaničili pred letom tisoč, so krščanski misijonarji prinesli s seboj novega svetnika svetega Vida. Novo ime je bilo podobno Svetovitu, zato se je kraja kaj hitro oprijelo novo ime sveti Vid in kasnejši Šentvid.

laviji. Med večjimi so bile tovarna baterij CROATIA, Elektroliza cinka v kombinatu TREPČA in ZORKA v Šabcu ter obrat varilnih elektrod ŽELEZARNA JESENICE. Med srednjimi in manjšimi pa industrije emajlov, steklarn, keramike, farmacije, esenc in arom, umetnih gnojil, eksotermnih zmesi, opkarn in slično.

Dvomov, ali ima obrat v Šentvidu s sedanjo proizvodnjo perspektivo ali ne, ni bilo več. Mletje manganove rude, izdelava depolarizacijske mase, proizvodnja 9 voltnih baterij in že leta 1972 iz Ljubljane preseljena proizvodnja 2R 10 baterij je bilo dovolj, da se na teh temeljih obrat Šentvid dalje razvija in širi.

Z NOVIMI
PROIZVODNIMI PROGRAMI

Na osnovi dobrega sodelovanja med razvojem in šentviško proizvodnjo, ko je bila dana večja pozornost tehnologiji, so v petek 23. septembra 1977 priredili skromno slovesnost z "uradnim" pričetkom proizvodnje baterij 2R 10 po sistemu paperlined. Konstruktorji in razvijalci so zagotavljali, da nova 3 voltna baterija nima konkurence v Jugoslaviji. Tudi elementi S 4 so se pojavili v lični plastični embalaži, ki je zamenjala dosedanje kartonske škatle, razvili pa so še baterije za električne pastirje ter baterije 13,5 voltne za posebne namene.

Prizadevali so se izboljšati delovne pogoje in sem sodijo tudi nove sanitarije v poletju 1978. V ta namen so preuredili nekdanje skladiščne prostore, ki so bili izredno nefunkcionalni in brez možnosti uporabe viličarja. Objekt starih garderob in sanitarij sredi dvorišča so podrli in prostor namenili za zelenico.

Že od vsega začetka mletja manganove rude je bil prisoten velik problem zapraševanja okoli-

ce. Projekt za odpraševalne naprave je bil izdelan že v novembru leta 1973 na Industrijskem biroju. Ker pa je investicija sovpadala z gradnjo nove tovarne ZMAJA v Ljubljani, je bila pogodba za izvedbo del podpisana šele pozno jeseni leta 1977, izvajalec MLINOSTROJ pa je z deli pričel v avgustu 1978 in obljubil, da bo naslednjo pomlad odpraševalna naprava stekla. Tako bi se "mlinarjem" izboljšali delovni pogoji, okolica s travniki in domačijami pa čistejša. Zaradi velike zamude izvajalca je poskusno obratovanje s filter napravo steklo šele v septembru naslednjega leta.

OBRAT V ŠENTVIDU
SE JE USMERIL V IZVOZ

S samoupravno načrtovanimi akcijami v letu 1978 je obrat v Šentvidu pri Stični v letu 1979 zrasel v temeljno organizacijo Specialne baterije. Obenem pa so se spremenile in dopolnile funkcije in dolžnosti dosedanjih upravnikov, vodij, obratovodij do stopnje, ko je vodstvo obrata prevzel direktor TOZD-a. Sprva kot vršilec dolžnosti je bil Jože Hren imenovan 15. januarja 1980 za direktorja in 12. januarja 1984 imenovan še za drugo mandatno obdobje 4 let.

Nov uspeh je bil zabeležen tu-

di v proizvodnji, ko se je Šentvid pojavil kot izvoznik z baterijo 4R 25. Za začetek majhen, bo pa iz leta v leto večji, so tedaj govorili delavci. Omeniti je treba, da je bil začetek proizvodnje teh baterij z vidika tehnologije in organizacije izredno težaven.

Že v mesecu januarju leta 1980 je vodja komercialnega področja zapisal, da je baterija 4R 25 naš glavni, do letošnjega leta tudi edini izvozni izdelek, ki nam omogoča ustvarjanje deviz. Ta čas smo si oblikovali cilj, da bi si z izvozom teh baterij pridobili toliko deviz, kolikor jih potrebujemo za uvoz reprodukcijskih materialov. Baterije 4R 25 so v letu 1979 kupili Zahodni Nemci, prvo poskusno serijo pa prodali v Švico. Poleg intenzivnega iskanja kupcev na konvertibilnem tržišču so naši komercialisti v letu 1980 iskali tudi domače interesente, zavedali pa so se, da je treba oskrbeti trg tudi s porabniki in med te je bila kasneje vključena naša namizna svetilka Z 50.

Na občnem zboru šentviške sindikalne organizacije so 29. januarja 1980 opravili temeljito "inventuro" razvoja in širitve proizvodnega programa in priznali številne uspehe, dosežene v zadnjem dokaj kratkem obdobju. Kritično pa so presojali razne

Posnetek občestne table na križišču v Ivančni gorici 10. decembra 1980 z "zastarelim" imenom in designom in ki smo jo posodobili v letu 1981 za 25 letnico obstoja šentviškega obrata in svečanega praznovanja v ponedeljek 23. marca v Štorovju.

VODJE OBRATA ŠENTVID
v letih 1956 - 1986

B R U L C Štefan
C E R K Franc
T R E B I Ž A N Alfred
Z A K R A J Š E K Miro
O B L A K Janez
K A B L E R Tone
Š I N K O V E C Franc
P O Ž E N E L Štefan
T R A T N I K Viktor, dipl.ing.
H R E N Jože /od 15.1.1980
dalje direktor TOZD-a/

pomanjkljivosti in na koncu strnili razpravo v štiri, še vedno aktualne cilje: izdelati program ukrepov za boljše gospodarjenje v temeljni organizaciji, boljše izkoristiti delovni čas, izboljšati delovno disciplino in četrtič, sestanke organizirati proti koncu ali izven delovnega časa. Ob tem so se nekateri spomnili leta nazaj, ko so tudi delavski sveti pričeli s sejami ob 14. uri in 15 minut.

**NOVA MEŠALNICA DEPOL MASE
IN PONESREČEN 1. APRIL 1982**

V novembru 1979 smo dobili iz Amerike nov mešalec za pripravo depolarizacijske mase. Pričakovali smo, da bomo dvignili stopnjo kakovosti, povečali produktivnost in izboljšali delovne pogoje. Delavci v razvoju so že pripravili načrte za nosilno konstrukcijo in druge pomožne naprave, služba vzdrževanja pa naj bi nalogo uresničila. Ker v dobrem letu dni razen adaptacije prostora ni bilo opaziti nikakršnega napredovanja, je nosilec projekta iz našega razvoja Kuhelj Tomislav dejal, da "nalogo obdelujemo vsi sodelavci po naših najboljših močeh in računamo, da nam bo uspelo izdelati res sodobno mešalnico".

Kljub temu, ko gledamo z današnjimi očmi na takratno "kunžno" in kar malce misteriozno uvozno zadevo, pa je treba le priznati nekaj objektivnih težav - vsaj sprva. Mešalec je v Jugoslavijo prispel z močno kavirano dozirnico posodo in ker po naši ugotovitvi ni bilo možno odpraviti škode doma, smo jo prijavili zavarovalnici. Ko pa je v oktobru prispela nova posoda iz Amerike, je manjkal elektronski del.

Idejni projekt mešalnice je na osnovi proizvajalčevih podatkov izdelal Iskra-Biro za inženi-

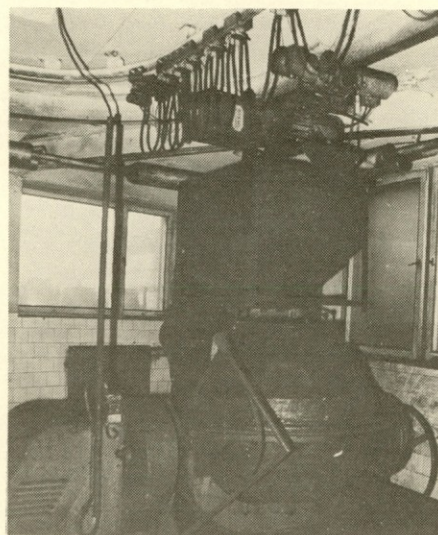
ring. Kompletan izvedbeni projekt je bil izdelan v decembru leta 1979.

V sektorju vzdrževanja so prevzeli nalogo, da izdelajo nosilno konstrukcijo na podlagi načrtov. Čudili pa so se gostemu "nasadu" kovinskih nosilcev kot tudi izračunu statike. Vendar smo 9. junija 1981 le dočakali prvo, sicer simbolično poskusno količino depol mase iz nove mešalnice. Do redne proizvodnje pa je bilo še daleč in čudili smo se opravičilu, da je treba izdelati še postopek za pripravo kvalitetnih depol mas.

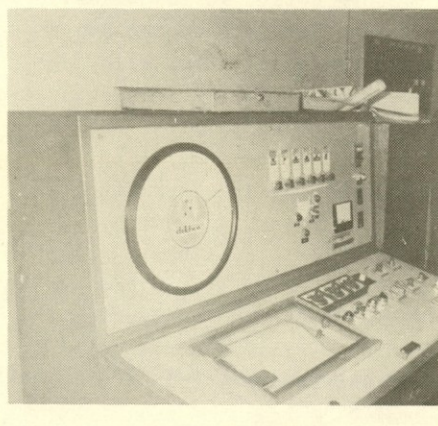
Od tistega poskusnega dne dalje je nastopilo zatišje, dokler v naslednjem letu naše glasilo ni objavilo prvoaprilske laži, da bo prvi dan v mesecu aprilu svečana otvoritev nove mešalnice in napovedali našo številno udeležbo s programom ceremoniala. Glasilo je izšlo nekaj dni pred iztekom marca in delavci v razvoju, zadolženi za mešalnico so se sprva močno razhudili na urednika in avtorja članka, potem pa sklenili na vrat na nos, da laž postavijo pred vrata. Prvoaprilska šala ne samo, da ni uspela, ampak nas je celo prijetno presenetila, saj je točno 1. aprila 1982 dokončno stekla v obratu šentvid najprej poskusna in za tem redna proizvodnja depol mase na novi mešalnici. Dosežen je bil namen, čeprav je bilo treba prebaviti številne ignorance na račun dobronamerne potegavščine.

**IZ NEKDANJEGA OBRATA
SE RAZRAŠČA TOVARNA**

Čeprav na prvi pogled velikega kolosa proizvodnih objektov so delavci v šentvidu čutili čedalje večjo prostorsko stisko zaradi širitve proizvodnih programov in se pričeli ozirati na preostali del objekta in vrta,

Po ukinitvi galvanskega oddelka v šentvidu spomladi leta 1968 so prostor preuredili za novo in za tiste čase moderno mešalnico depolarizacijske mase, ki je obratovala do leta 1982 /slika zgoraj/, nakar jo je 1. aprila zamenjala sodobnejša s komandnim pultom /spodaj/.

s katerim bi lahko zaokrožili lokacijo temeljne organizacije v enovito celoto. O tem je razpravljala delavski svet TOZD-a 15. januarja 1980 in dal soglasje, da se z lastnikom Francem Franko prično razgovori o nakupu stanovanjske hiše in zemljišča. Trajalo je dobro leto, da so bila zavržena vsa nesoglasja predvsem zaradi cene in plačila. Do kupoprodajne pogodbe je prišlo v letu 1981 za takratno ceno 3.800.000 dinarjev.

S preureditvijo nekdanje stanovanjske hiše se je vodstvo TOZD preselilo v dokaj reprezentativne prostore. Mnogim delavcem pa

so se s selitvijo in prerazporeditvijo izboljšali tudi delovni pogoji. V pritličju so v letu 1982 uredili obrat družbene prehrane in pričeli sami pripravljati toplo malico. V stari menzi, ki za te namene ni bila primerna in sploh premajhna, so prenesli montažo namiznih svetilk Z 50. Zaradi znanih električnih redukcij v tem času so takoj organizirali dvoizmensko delo, ker se je povpraševanje močno povečalo po tovrstnih svetilnih telesih z uporabo baterij 4R 25. Tudi kemijski laboratorij, ki je v starem objektu "opešal", so dve leti kasneje preselili v primernejši prostor.

Nasploh se je v zadnjih letih občutno spremenila zunanost ne samo z adaptacijo strehe, pač pa tudi z novim vhomom v tovarniške prostore potem, ko so dozidali prizidek za novo tovorno dvigalo z nosilnostjo 2000 kilogramov, ki je segalo do drugega nadstropja. S tem so bili dani pogoji za ureditev novih proizvodnih prostorov in v enem takšnih je letos potekala svečana proslava ob 30 letnici obstoja šentviškega obrata. V pritličju so uredili tudi novo vratarnico in tako omogočili 24 urno čuvanje proizvodnih objektov.

TOZD SPECIALNE BATERIJE SI UTRJUJE EVROPSKI PROSTOR

Že leta 1980, ko so bile baterije 4R 25 za šentviški obrat čedalje zanimivejši izvozni artikeli smo zapisali, da 6 voltna baterija osvaja Evropo. Tri leta kasneje, ko so v Šentvidu izdelali 3,2 milijona baterij vseh tipov, so izvozili kar 38 odstotkov proizvodnih zmogljivosti. V letošnjem letu pa je bilo v Zvezno republiko Nemčijo poslanih dve tretjini vseh izvoznih baterij 4R 25, kar na nemškem trgu predstavlja 15 odstotni tržni delež. Ostalo tretjino izvozne količine pa smo prodali v Švico, Avstrijo, Francijo, Belgijo in Italijo.

Devetvoltna baterija 6PF 22 nekako stagnira in še predvsem, ker za tujega kupca nima zadovoljivih električnih karakteristik. Vsekakor pa nam je do sedaj omogočila obilo izkušenj in strokovnih spoznanj, ki so osnova za razvoj drugih tipov baterij. Tako so po sistemu zračne depolarizacije letos razvili v ZMAJU dve novi bateriji in jih praktično tudi že izdelali v TOZD Specialne baterije. Gre za izdelek z oznako 6AS 4 namenjen električnem pas-

tirju in je prva količina 2.240 komadov že prodana kupcu v Zahodno Nemčijo, ki je za prihodnje leto že naročil novih 15.000 baterij. Še večjo perspektivo za izvoz tega novega izdelka pa nakazuje možnost, da inozemskemu kupcu damo ekskluzivno pravico prodaje in sicer letno nad 50.000 baterij 6AS 4.

Drugi tip baterije, ki so jo v Šentvidu pri Stični začeli izdelovati pred kratkim, pa je 4PF 100. Te baterije, ki so prav tako plod našega znanja in razvoja, so že začele prodirati v izvoz s količino okrog 10.000 komadov letno. Omenimo naj še, da je v primerjavi s ceno klasične 4R 25 nova baterija kar 17 krat dražja.

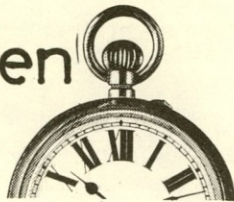
To pa je le majhen pogled v široke možnosti nadaljnjega obstoja in razvoja Temeljne organizacije ZMAJA na osnovi danes že ugotovljene akumulativne izvozne proizvodnje, v kateri je zaposlenih 42 delavcev in 88 delavk v decembru leta 1986.

Če pa navržemo še misel, da je letošnje jubilejno leto pod geslom "30 let našega dela" prelomnica med staro in novejšo zgodovino, bo pa potrdil prihodnji čas.

Iz nekdanjega stranskega, pomožnega in kakorkoli imenovanega obrata, ki je bil ustanovljen 25. maja 1956 na delavskem svetu ZMAJA, se je v tridesetih letih razvoja in predvsem izrazitega napredka v zadnjem obdobju razvila Temeljna organizacija in ki danes s trdnimi proizvodnimi in razvojnimi programi predstavlja v Šentvidu pri Stični in okolici pomembno tovarno specialnih baterij. In prav zato je v soboto 24. maja 1986 potekala svečana proslava pod geslom "30 let našega dela" in ki ga je v svojem govoru orisal direktor TOZD-A Jože Hren.

40 - urni delovni teden da, toda kako !?

Skrajševanje delovnega časa je zelo zahtevna naloga za celotno našo družbo, zato bo za nas, ki ne izstopamo iz poprečja toliko težja in odgovornejša.

Splošni razvoj tehnike in tehnologije ter uveljavljanje sodobnih znanstvenih dosežkov v proizvodnem procesu zmanjšuje v razvitih družbah vedno bolj obseg družbeno potrebnega delovnega časa za izdelavo posameznih proizvodov. Hkrati s tem pa raste življenski standard delavcev in s tem potreba ljudi po večjih materialnih dobrinah. Da pa bi te materialne dobrine lahko tudi izrabljali in z njimi plemenitili svoje potrebe, potrebuje tak človek več prostega časa. No, pri nas še nismo tako daleč, zato imamo v ospredju naslednjo tezo: za vsebinsko dobro preživljanje prostega časa je potrebno delovnemu človeku zagotoviti tudi osnovne materialne pogoje.

Slovinci se po izvršenih študijah raznih raziskovalnih inštitutov v zadnjih letih sicer vedno bolj zaposlujejo z dopolnilnim delom kot so: "fuš", popoldanska obrt, priložnostno delo, zaposlitev po 74. členu Zakona o delovnih razmerjih, civilno-pravne pogodbe, avtorske pogodbe idr., da bi na ta način izpolnili našo tezo, toda taka usmeritev ima dolgoročno gledano lahko samo negativne posledice v izčrpanju in psihosocialnih dimenzijah kulture dela.

V naši državi se otepamo še s kopico težav zaradi prehoda na 42-urni delovni teden, pa čeprav mineva od uredbe že dvajset let. Namreč ustrezna razporeditev in izraba delovnega časa neposredno vplivata na stopnjo ekonomske izkoriščenosti delovnih sredstev ter na delovne in življenske razmere delavcev.

Proizvodne zmogljivosti pri nas še dolgo ne bodo izrabljene tako, kot bi lahko bile. Neracionalni način dela, slaba notranja organizacija, velik absentizem, slaba delovna disciplina in še vrsto drugih dejavnikov povzročajo, da so delovni rezultati močno pod danimi možnostmi. Navidezno je potem ne-logično, da ob tako slabih rezultatih izrabe delovnega časa težimo k skrajševanju delovnega časa. Dejstvo pa je, da so prav tu velike rezerve, ki jih moramo izkoristiti in s tem doseči boljše učinke svojega dela.

Akcija za skrajševanje delovnega časa mora pomeniti spodbudo za odkrivanje notranjih rezerv, saj je največja korist ob prehodu na skrajšani delovni čas treba iskati prav v obveznosti, da temeljito analiziramo svojo organiziranost in proizvodne zmožnosti in se organiziramo tako, da bomo optimalneje izkoriščali delovna sredstva in da bomo dosegli vsaj enake rezultate kot do sedaj.

Z našimi sprejetimi skupnimi temelji za pripravo srednjeročnih planov delovne organizacije smo se opredelili, da vstopimo med organizacije združenega dela ki so že v preizkusnem obratovanju s skrajšanim delovnim časom. Vsaka TOZD, ki se odloči za preizkusno skrajševanje delovnega časa pa mora izpolniti naslednje pogoje:

1. dosegati nadpoprečne poslovne rezultate v primerjavi s

- podskupino dejavnosti (!),
- zagotoviti podaljšanje obratovalnega časa oz. koriščenje delovnega časa znotraj sedanjega obratovalnega časa v odvisnosti od obsega skrajševanja delovnega časa,
- zagotoviti manjkajoče število delavcev oz. možnost za zaposlitev delavcev,
- zagotoviti odpravo dela prek polnega delovnega časa oz. ga omejiti na zgolj izjemne primere in
- zagotoviti izboljšanje delovnih in življenskih razmer delavcev.

V analizi in programu ukrepov, ki ju pripravljamo za Komite za delo in Gospodarsko zbornico SR Slovenije ter Republiške sindikate, mora biti zagotovilo, da bomo resnično dosegli:

- boljšo izrabo delovnih sredstev,
- podaljšanje obratovalnega časa strojev in naprav,
- racionalnejšo izrabo delovnega časa,
- povečanje proizvodnje in še posebej produktivnosti dela,
- izboljšanje delovnih in življenskih razmer delavcev,
- izboljšanje rezultatov poslovanja po kazalcih ZZZD v primerjavi s podskupino dejavnosti,
- učinkovitejše delo in poslovanje,
- izboljšanje varstva pri delu,
- odpravo oz. zmanjšanje dela prek polnega delovnega časa ipd.

Kot vidimo, so to velike zahteve, ki jih ne smemo podcenjevati. Preizkusno skrajševanje delovnega časa bi naj steklo s l.9. 1987 v TOZD Baterije in TOZD Specialne baterije tako, da bi bile vse sobote proste.

Do tedaj pa bo potrebno izdelati vrsto analiz, sintez, komparacij, eliminiranja in drugih metod analiziranja poslovanja, da bomo prepričljivejši v svojih hotenjih in namerah, sicer pa bomo o tem delavce tekoče seznanjali.

A.K.

Nove baterije 4 PF 100

V okviru projekta SIBA so v TOZD Specialne baterije začeli v ponedeljek 8. decembra letos s poskusno proizvodnjo novih baterij 4PF 100 z nazivom "Kompakt 2000" za nemškega kupca HORIZONT.

Še pred kratkim je firma HORIZONT, ki oskrbuje cestno signalno razsvetljavo poleg svetilk oskrbovala porabnike tudi z našo baterijo 4R 25. Dobila pa je močnega konkurenta v firmi "Nissen", ki je tržišču ponudila nove, mnogo boljše baterije v sodelovanju s špansko firmo "Cegasa". Zato se je "Horizont" znašel v škripcih in praktično zahteval enakovredne ali celo boljše baterije.

V ZMAJU smo prisluhnili zahtevam inozemskega kupca in mu obljubili nov tip baterije. Ob tem velja omeniti izjavo predstavnika HORIZONT, da če bo ZMAJ v pol leta razvil novo baterijo, zasluži, da mu pognemo rdečo preprogo od Korbacha do Ljubljane.

Takoj po prvih razgovorih, ki so potekali na osnovi medsebojnih interesov, so se razvijalci v ZMAJU lotili dela in na veliko začudenje kupca čez nekaj mesecev poslali že prve vzorce novih baterij, katerim so sledili še drugi vzorci. Končni rezultat testiranja je bil ugoden in sledilo je prvo naročilo.

Za novo baterijo so razvijalci, predvsem Valentinčič Marina v

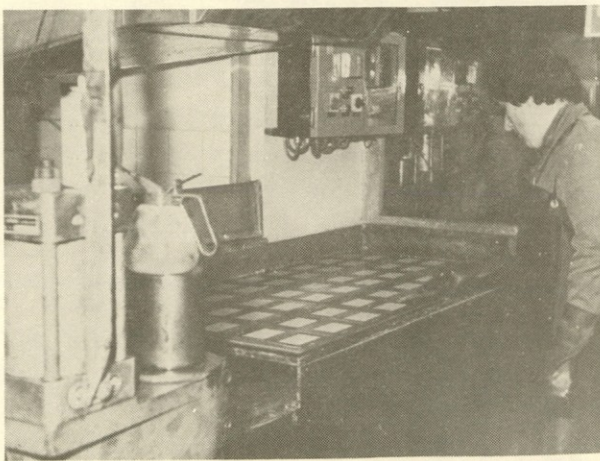
sodelovanju z vodjem razvojnega področja Savičem in vodjem projekta Bavdežem, uporabili znanje in izkušnje sistema zračne depolarizacije pri baterijah 6PF 22. Vse kaže, da ima baterija 4PF 100 dovolj pogojev, da se trdno vsidra v evropski tržni prostor.

To pa še ni vse.

V ZMAJU smo razvili in že proizvedli nove baterije 6AS 4 za električne pastirje in so prav tako v večini namenjene evropskemu trgu. Več o teh baterijah, kakršne še nihče ne izdeluje v Jugoslaviji, bomo pisali v prihodnjem glasilu. My

Zgoraj: Izgotovljene baterije 4 PF 100, neprodušno zavarjene v polietilensko folijo so pripravljene za inozemskega kupca.

Desno: Oblikovanje elektrolitskega sloja v posebnih kalupih pred naslednjo delovno operacijo formiranja celic po sistemu zračne depolarizacije za baterije 4 PF 100.

prišli - odšli

V mesecu NOVEMBRU so bili sprejeti v delovno razmerje:

KOVAČ Minka, tehnolog I v skupnih službah, za nedoločen čas, dne 3.11.1986,

GORNIK Tadeja, pripravnik - tehnolog v TOZD Baterije za določen čas dne 3.11.1986,

STOJANOVIČ Tatjana, pripravnik - tehnolog v TOZD Baterije za določen čas, dne 3.11.1986,

BEVC Franc, transportni delavec v TOZD Specialne baterije, za nedoločen čas, dne 5.11.1986,

STIPIČ Ivan, izdelovalec baterij v TOZD Baterije, za nedoločen čas, dne 17.11.1986,

BULOŽ Božidar, strojevodja v TOZD Baterije, za nedoločen čas, dne 24.11.1986,

BUZELIČ Semko, izdelovalec baterij v TOZD Baterije, za nedoločen čas, dne 21.11.1986,

BRKOVIČ Vladimir, izdelovalec baterij v TOZD Baterije, za določen čas, dne 21.11.1986,

BRKIČ Tehvid, transportni delavec v TOZD Baterije, za nedoločen čas, dne 24.11.1986.

V mesecu NOVEMBRU so prekinili delovno razmerje:

V TOZD Baterije - izdelovalke baterij:

HASANIČ Aiša	24.10.1986
VASILJEVIČ Sena	12.11.1986
SKUŠEK Frančiška	16.11.1986
TAHIROVIČ Šemsa	31.10.1986
JOVANOVIČ Verica	17.11.1986
NIKOLIČ Radinka	17.11.1986
KOČIČ Snežana	27.11.1986

V TOZD Specialne baterije:

LOKAR Jelka, izdelovalka baterij 31.10.1986,

GRABNAR Alojz, gospodar, 4.11.1986 (upokojitev).

Upokojil se je Grabnar Alojz

Grabnar Alojz se je zaposlil v šentviškem obratu 16. septembra leta 1963. Sprva je bil na delovnem mestu polirec v takratnem galvanskem oddelku, tri leta kasneje pa pomožni mlinar pri

mletju manganove rude do leta 1969, ko je prevzel nalogo pripravljalca elektrolita.

Njegova dolgoletna želja, da bi postal poklicni šofer se mu je uresničila po opravljenem izpitu, ko je bil 1971 leta premeščen v službo zunanjega transporta kot voznik - dostavljač.

Doletela pa ga je bolezen in v letu 1981 je bil spoznan za invalida III kategorije, zato je bil 17. decembra 1981 prerazporejen v TOZD Specialne baterije na manj zahtevna splošno vzdrževalna dela oziroma v letu 1985 dobil naziv "gospodar".

Invalidsko se je upokojil 4. novembra letos in ob tej priliki mu želimo predvsem zdravja.

Umrta je upokojenka Turk Marija

Po 15. letih upokojitve je proti koncu meseca novembra umrla Marija Turk. V Zmaju se je zaposlila 26. januarja leta 1956 in sprva delala v stiskalnici mošnjikov, kasneje pa v zalivalnici, montažnem oddelku in še kje.

V zadnjem obdobju delovne dobe jo je načela bolezen, da je v tovarno prihajala le še za 4 ure na dan, dokler se ni invalidsko upokojila 2. septembra 1971.

Tudi srečanja upokojencev so potekala brez njene udeležbe razen enkrat v začetku, kajti večino svoje upokojitve je preživljala v bolnici in upravičeno lahko zapišemo, da je dotrpela.

OHRANILI JO BOMO V SPOMINU

Rojeni v

JANUARJU

Božidar VELIKONJA
Zdenko KRANJAC
Angelca PODGORELEC
Marica TADIČ
Anton VERDERBER
Marija MIKIČ
Alojzija VERBIČ
Gordana TADIČ
Nada SPASIČ
Stane SAVIČ
Alojz MIKELJ
Ekrema GERZIČ
Husein SIJAMHODŽIČ
Milan JAKOMIN
Eldira DOLIČ
Mara ŠOBOT
Boris LIČOF
Anton ŠUŠTAR
Vida PUCELJ
Stanislav PROSEN
Pavla PRAH
Zlatko PLANINC
Ajša GERZIČ
Karla GROBOLJŠEK
Marija BAJC
Marija PETAČ
Marija LOHKAR
Vida KASTELIC
Zdravko JEŽ
Tončka KREK
Peter GROJZDEK
Stevan DIMIČ
Anica ČEBULAR
Anto ŠAINOVIČ
Zvone CIRKVENČIČ
Veljko ZRIMŠEK
Rajko PANJTAR
Jože JELEN
Renata ŠKRJANEC
Julka BERDAJS
Ivan KOVAČIČ
Đulsa BAJRAMOVIČ
Zoran MAJSTOROVIČ
Franc BIVIC

čestitamo

Skoraj vsi smo zmagali

Priznajte, vsaka človeška bit ima v sebi vsaj kanček, če ne že del športnega duha. Prav vsakega včasih zamika, da bi odšel v naravo, se razgibal v telovadnici ..., ker se potem pač počuti bolje. In zakaj ne bi potem svoje pripravljenosti pokazal tudi na takšnem ali drugačnem, manjšem ali večjem tekmovanju? Oho, tu se pa vsa zadeva lepo ustavi.

Kar nekaj časa se je pred kratkim govorilo o tekmovanju med TOZD-i. Čeprav je v Zmaju veliko mladih, jih je za takšna tekmovanja kljub vsemu težko pritegniti, in namesto njih priskočijo "na pomoč" tisti, ki že davno niso več mladinci, kar pa je res hvale vredno, kajti že sama misel, da je v Zmaju še nekaj takih, ki so še vedno mladi po duši in srcu, je razveseljiva. Škoda, da je odziv ostalih tako skromen, kajti sama tekmovanja (in njim podobne prireditve) znajo biti zelo fletna in zabavna.

S težavo smo sestavili nekaj ekip, pri katerih pa so morali nekateri sodelovati pri več panogah. Največ problemov pri sestavljanju ekip je imel TOZD Baterije, toda kljub vsemu smo se zadnji hip le znašli in nagnete ni v avtomobilih kot Delamarisove sardine odfrčali proti Šentvidu pri Stični, ki se je kopal

Redakcijo glasila smo zaključili 16. decembra 1986

zadnji rok

Zadnji rok za oddajo člankov uredniku za januarско glasilo

19

v megli. Samo tekmovanje je bilo kmalu pri kraju, sledilo pa je tisto, na kar smo vsi čakali. Člani ekip iz TOZD Specialne baterije Šentvid so organizirali večerjo v luštni gostilnici "z veliko jedače in pijače in tudi harmonikar ni manjkal.

Rezultati tekmovanja so naslednji:

ŠAH:

1. DSSS
2. TOZD Specialne baterije
3. TOZD Baterije

STRELJANJE

moški:

1. DSSS
2. TOZD Baterije
3. TOZD Specialne baterije

ženske:

1. TOZD Specialne baterije
2. DSSS
3. TOZD Baterije

KEGLJANJE

moški:

1. TOZD Baterije
2. DSSS
3. TOZD Specialne baterije

ženske:

1. DSSS
2. TOZD Baterije

Med posamezniki so bili najboljši pri moških:

Brezigar Bogdan v šahu
Bavdež Matjaž v streljanju
Verderber Anton v kegljanju.

Med posameznicami pa je bila najboljša Kocman Marija v streljanju in kegljanju.

Jelen Blanka

Koledar delovnih sobot v letu 1987 bo objavljen v januarskem glasilu

Koledar delovnih sobot za prihodnje leto je sicer že izdelan in vsklajen, vendar še ni bil verificiran na delavskem svetu razen za skupne službe. Objavili ga bomo v prihodnjem glasilu konec januarja, nas pa zanima, kako bo takoj po novem letu.

V TOZD Baterije bomo delali dve soboti in sicer eno redno in eno solidarnostno. Zaradi dveh izmen je razporeditev naslednja:

Redna delovna sobota:

10. januarja izmena B in delavci, ki delajo samo dopoldan.
17. januarja izmena A

Solidarnostna delovna sobota:

24. januarja izmena B in delavci, ki delajo samo dopoldan.
31. januarja izmena A

V TOZD Specialne baterije bo redna delovna sobota 10. januarja in solidarnostna 24. januarja.

Pred vstopom v novo leto 1987 pa še prijetno SILVESTROVANJE na zadnji delovni dan...

"GLAS ZMAJA" izdaja mesečno v nakladi 550 izvodov delovna organizacija ISKRA - Industrija baterij ZMAJ n.sol.o. Ljubljana, Stegne številka 23. Glasilo ureja uredniški odbor: Jovanovič Milivoj, Krek Antonija, Matič Silva, Musič Ksenija, Tratnik Jani in Zrimšek Veljko. Odgovorni urednik: Mayer Marijan. Tiska tiskarna LJUBLJANA Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu številka 421-1/73.

